



Warszawa, 08.06.2017

DOIK-611-7/17/JS

POSTANOWIENIE

I. Na podstawie art. 49 ust. 1 w związku z art. 99b ust. 2 w związku z art. 23a ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jedn. Dz. U. z 2017 r., poz. 229), Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wszczyna wobec **Banku Polskiej Kasy Opieki Spółki Akcyjnej z siedzibą w Warszawie** postępowanie w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone w związku ze stosowaniem przez Bank we wzorcach umów, aneksach do umów kredytów i pożyczek hipotecznych waloryzowanych/indeksowanych/denominowanych do walut obcych, postanowień umownych o treści:

„Przy udzielaniu i obsłudze kredytów denominowanych/indeksowanych do waluty innej niż waluta polska, Bank stosuje kursy waluty, w której ewidencjonowany jest kredyt, określone w sporządzanej przez Bank tabeli podstawowych kursów walut. Tabela podstawowych kursów walut sporządzana jest na podstawie rynkowych kursów kupna i sprzedaży walut, przy uwzględnieniu przyjętych przez Bank założeń budżetowych dotyczących dochodów z tytułu różnic kursowych oraz względów konkurencyjności.

Ustalanie przez Bank podstawowych kursów walut, w zależności od zmiany rynkowych kursów kupna i sprzedaży walut, odbywa się raz lub więcej razy w ciągu dnia roboczego, z zastrzeżeniem, że sobota nie jest traktowana jak dzień roboczy”,

które to postanowienia mogą zostać uznane na za niedozwolone postanowienia umowne, o których mowa w art. 385¹ § 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny (Dz. U. z 2017 r., poz. 459).

II. Na podstawie art. 123 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jedn. Dz. U. z 2016 r., poz. 23 ze zm.) w związku z art. 83 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, niniejszym postanowieniem, zalicza w poczet dowodów w przedmiotowym postępowaniu materiał dowodowy zebrany w trakcie postępowania wyjaśniającego wszczętego postanowieniem z dnia 10 czerwca 2016 r. w sprawie wstępnego ustalenia, czy w związku ze stosowaniem we wzorcach umów wykorzystywanych przez Banki (tj. Bank Millennium Spółkę Akcyjną z siedzibą w Warszawie, Bank Polska Kasa Opieki Spółkę Akcyjną z siedzibą w Warszawie, Bank Zachodni WBK Spółkę Akcyjną z siedzibą we Wrocławiu, Bank BGŻ BNP Paribas Spółkę Akcyjną z siedzibą w Warszawie, Bank BPH Spółkę Akcyjną z siedzibą w Gdańsku, Deutsche Bank Polska Spółkę Akcyjną z siedzibą w Warszawie, Getin Noble Bank Spółkę Akcyjną z siedzibą w Warszawie, mBank Spółkę Akcyjną z siedzibą w Warszawie, Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski Spółkę Akcyjną z siedzibą w Warszawie, Raiffeisen Bank Polska Spółkę Akcyjną z siedzibą w Warszawie) klauzul dotyczących sposobu ustalania wysokości kursów kupna i sprzedaży walut obcych, nastąpiło

naruszenie uzasadniające wszczęcie postępowania w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone, stosownie do art. 23a ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jedn. Dz. U. z 2015 r., poz. 184 ze zm.), tj.:

1. Postanowienie Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 10 czerwca 2016 r. o wszczęciu postępowania wyjaśniającego;
2. Pismo Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 10 czerwca 2016 r. zawiadamiające o wszczęciu postępowania wyjaśniającego;
3. Pismo Banku Polskiej Kasy Opieki Spółki Akcyjnej z siedzibą w Warszawie z dnia 13 lipca 2016 r. wraz z załącznikami;
4. Pismo Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 25 lipca 2016 r.;
5. Pismo Banku Polskiej Kasy Opieki Spółki Akcyjnej z siedzibą w Warszawie z dnia 10 sierpnia 2016 r. wraz z załącznikami;
6. Pismo Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 8 września 2016 r.;
7. Pismo Banku Polskiej Kasy Opieki Spółki Akcyjnej z siedzibą w Warszawie z dnia 26 września 2016 r.
8. Pismo Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 29 marca 2017 r.;
9. Pismo Banku Polskiej Kasy Opieki Spółki Akcyjnej z siedzibą w Warszawie z dnia 18 kwietnia 2017 r.

UZASADNIENIE

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej także „Prezes Urzędu”, „Prezes UOKiK”) przeprowadził postępowanie wyjaśniające w sprawie wstępnego ustalenia, czy w związku ze stosowaniem we wzorcach umów wykorzystywanych przez Banki (tj. Bank Millennium Spółkę Akcyjną z siedzibą w Warszawie, Bank Polska Kasa Opieki Spółkę Akcyjną z siedzibą w Warszawie, Bank Zachodni WBK Spółkę Akcyjną z siedzibą we Wrocławiu, Bank BGŻ BNP Paribas Spółkę Akcyjną z siedzibą w Warszawie, Bank BPH Spółkę Akcyjną z siedzibą w Gdańsku, Deutsche Bank Polska Spółkę Akcyjną z siedzibą w Warszawie, Getin Noble Bank Spółkę Akcyjną z siedzibą w Warszawie, mBank Spółkę Akcyjną z siedzibą w Warszawie, Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski Spółkę Akcyjną z siedzibą w Warszawie, Raiffeisen Bank Polska Spółkę Akcyjną z siedzibą w Warszawie) klauzul dotyczących sposobu ustalania wysokości kursów kupna i sprzedaży walut obcych, nastąpiło naruszenie uzasadniające wszczęcie postępowania w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone, stosownie do art. 23a ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jedn. Dz. U. z 2015 r., poz. 184 ze zm.; dalej także „uokik”).

Podstawę do wszczęcia postępowania stanowiły informacje otrzymane przez Prezesa Urzędu od konsumentów, będących stroną umów o kredyty hipoteczne waloryzowane do walut obcych, dotyczące dowolności w ustalaniu przez Banki kursów kupna i sprzedaży walut obcych.

W toku prowadzonego postępowania, pismem z dnia 10 czerwca 2016 r., Prezes Urzędu wystąpił do **Banku Polskiej Kasy Opieki Spółki Akcyjnej z siedzibą w Warszawie** (dalej także „Bank”) o przekazanie informacji, czy we wzorcach umów kredytów hipotecznych

waloryzowanych do walut obcych lub w załącznikach do nich (m.in. regulaminach, tabelach) bądź we wzorcach aneksów stosowanych przez Bank po dniu 17 kwietnia 2016 r., zamieszczane jest postanowienie dotyczące sposobu ustalania wysokości kursów kupna i sprzedaży walut obcych oraz czy konsumenci mogą zweryfikować na podstawie ww. postanowień poprawność wyliczeń stosowanych przez Bank. Tym samym pismem Prezes Urzędu wezwał Bank do przekazania odpowiednich wzorców umów wraz z załącznikami.

W odpowiedzi, pismem z dnia 13 lipca 2016 r. Bank wskazał, że przy oferowaniu kredytów hipotecznych wyrażonych w EURO zamieszcza postanowienie o przeliczaniu kwoty kredytu po kursie średnim NBP z dnia poprzedzającego dzień zawarcia umowy. Jednocześnie Bank poinformował, że nie oferuje konsumentom kredytów hipotecznych w walucie CHF. W załączeniu do ww. pisma Bank przekazał wzorce umów stosowane przy oferowaniu kredytów hipotecznych wyrażonych w EURO.

W związku z powyższym, Prezes Urzędu pismem z dnia 25 lipca 2016 r. i 8 września 2016 r. wezwał Bank do m.in. przekazania informacji, czy we wzorcach aneksów/aneksach do umów kredytów hipotecznych waloryzowanych/denominowanych/indeksowanych do CHF wykorzystywanych /zawieranych przez Bank z konsumentami zamieszczane jest postanowienie dotyczące sposobu ustalania wysokości kursów kupna i sprzedaży walut obcych, a także czy konsumenci, przy zawieraniu ww. aneksów, mogą samodzielnie kształtować treść postanowień dotyczących sposobu ustalania wysokości kursów kupna i sprzedaży walut obcych. Jednocześnie, Prezes Urzędu wezwał Bank do przekazania treści ww. aneksów do umów kredytów hipotecznych waloryzowanych/denominowanych/indeksowanych do CHF, które zostały zawarte przez Bank z konsumentami od dnia 1 maja 2016 r. do dnia 31 maja 2016 r.

W pismach z dnia 10 sierpnia 2016 r., 26 września 2016 r., 18 kwietnia 2017 r. Bank przekazał odpowiednie dokumenty, a także wyraził następujące stanowisko m.in.:

- Zawierając aneksy do umów kredytów hipotecznych waloryzowanych/denominowanych/indeksowanych do CHF, Bank nie stosuje wzorców aneksów. W ocenie Banku, wzorcem umownym jest jednostronnie i uprzednio przygotowane zestawienie gotowych postanowień umownych, ujętych w sposób abstrakcyjny i generalny z przeznaczeniem do wykorzystania w nieograniczonej liczbie przypadków, służących proponentowi do ukształtowania treści stosunku obligacyjnego, jako instrument prawny związania adherentów postanowieniami, które chce im narzucić. Zawierane przez Bank z konsumentami aneksy nie mają cech określonych w tej definicji. Zmiany w umowach kredytu hipotecznego dokonywane są na wniosek kredytobiorców, a zatem dotyczą ograniczonej liczby konsumentów, którzy inicjują proces zmian, wskazując jednocześnie ich zakres.

- Dla każdego indywidualnego przypadku, w zależności od wniosku klienta, Bank przygotowuje propozycję postanowień, które mogą być następnie przedmiotem negocjacji. Bank proponuje dodanie postanowienia zawierającego informację o zasadach ustalania kursów kupna i sprzedaży walut obcych w Tabeli kursowej Banku. Treść postanowień nie jest konsumentom przez Bank narzucana.

- Sformułowanie „rynkowe kursy kupna i sprzedaży walut” użyte przez Bank w proponowanym konsumentom postanowieniu oznacza będące podstawą tworzenia przez Bank Tabeli kursowej, publikowane w systemie informacyjnym Thomson-Reuters, kursy kupna i sprzedaży walut międzybankowego rynku walutowego. Klienci mogą uzyskać informację o kursach kupna i sprzedaży walut międzybankowego rynku walutowego na powszechnie dostępnej stronie www.reuters.pl.

- Zgodnie z aktualnymi regulacjami wewnętrznymi, Bank sporządza Tabelę kursową na koniec dnia roboczego - co do zasady około godz. 17, w dniu roboczym poprzedzającym jej publikację, a następnie publikuje ją każdego dnia roboczego przed godziną 8:00, tj. przed rozpoczęciem działalności operacyjnej przez wszystkie jednostki Banku. Tabela kursowa obowiązuje od dnia i godziny w niej oznaczonej do momentu, od którego obowiązuje kolejna Tabela kursowa.

- Bank sporządza i publikuje w ciągu danego dnia roboczego kolejną Tabelę kursową w przypadku, gdy nastąpi istotna zmiana (wzrost lub spadek) kursów na rynku międzybankowym, publikowanych w systemie informacyjnym Thomson-Reuters (wszystkich lub pojedynczych walut zawartych w Tabeli kursowej), w stosunku do kursu na rynku międzybankowym w odniesieniu do aktualnej wielkości marży kursowej.

- Zgodnie z regulacjami wewnętrznymi Banku, które obowiązywały od dnia 7 czerwca 2015 r. do 14 kwietnia 2017 r., sporządzenie i publikowanie w danym dniu kolejnej Tabeli kursowej było uzależnione od zmiany czynników determinujących wysokość podstawowych kursów walut Banku, takich jak stopień zmienności kursów walut, płynność rynkowych kursów walut lub poziom cen, po których Bank może kupić lub sprzedać daną walutę na rynku międzybankowym i następowało po wystąpieniu wskazanych wyżej czynników.

Jednocześnie, w przekazanych przez Bank aneksach do umów kredytów hipotecznych wyrażonych w CHF, stosowanych po dniu 17 kwietnia 2016 r., o nazwie: „Aneks nr ... z dnia ... do Umowy kredytu budowlano-hipotecznego”, „Aneks nr ... do Umowy kredytu hipotecznego” znajduje się postanowienie o treści:

„Przy udzielaniu i obsłudze kredytów denominowanych/indeksowanych do waluty innej niż waluta polska, Bank stosuje kursy waluty, w której ewidencjonowany jest kredyt, określone w sporządzanej przez Bank tabeli podstawowych kursów walut. Tabela podstawowych kursów walut sporządzana jest na podstawie rynkowych kursów kupna i sprzedaży walut, przy uwzględnieniu przyjętych przez Bank założeń budżetowych dotyczących dochodów z tytułu różnic kursowych oraz względów konkurencyjności.

Ustalanie przez Bank podstawowych kursów walut, w zależności od zmiany rynkowych kursów kupna i sprzedaży walut, odbywa się raz lub więcej razy w ciągu dnia roboczego, z zastrzeżeniem, że sobota nie jest traktowana jak dzień roboczy.

Dla informacji Kredytobiorcy, Oddział Banku obsługującego niniejszą umowę, udostępnia na tablicy ogłoszeń umieszczonej w siedzibie Oddziału, aktualnie obowiązującą w Banku tabelę podstawowych kursów walut, w tym również waluty, w której ewidencjonowany jest kredyt udzielony zgodnie z niniejszą umową. Na życzenie Kredytobiorcy Oddział zobowiązany jest do udostępnienia mu archiwalnych tabel kursów walut, obowiązujących w Banku w poprzednich okresach. Obowiązujące w Banku tabele kursów dostępne są również na stronach internetowych Banku”.

Zgodnie z treścią art. 23a uokik, zakazane jest stosowanie we wzorcach umów zawieranych z konsumentami niedozwolonych postanowień umownych, o których mowa w art. 385¹ § 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny (dalej także „kc”). Pod pojęciem tego typu postanowień (określanych również jako „abuzywne”), na gruncie powyższego przepisu należy rozumieć postanowienia, które kształtują prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy. Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

A zatem, dla stwierdzenia stosowania przez przedsiębiorcę we wzorcach umów zawieranych z konsumentami niedozwolonych postanowień umownych niezbędne jest wykazanie kumulatywnego spełnienia poniższych przesłanek:

- kwestionowane działanie jest działaniem przedsiębiorcy,
- postanowienia stosowane we wzorcach umów przez przedsiębiorcę nie są indywidualnie uzgodnione,
- postanowienia nie dotyczą sformułowanych w sposób jednoznaczny głównych świadczeń stron,
- postanowienie stosowane we wzorcach umów przez przedsiębiorcę kształtuje prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami,
- postanowienie stosowane przez przedsiębiorcę kształtuje prawa i obowiązki konsumenta rażąco naruszając jego interesy.

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów posiada możliwość oceny, czy dane postanowienie spełnia przesłanki określone w art. 385¹ § 1 kc, na podstawie przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów - tj. w szczególności na gruncie art. 23b uokik, zgodnie z którym Prezes Urzędu wydaje decyzję o uznaniu postanowienia wzorca umowy za niedozwolone i zakazującą jego wykorzystywania, jeżeli stwierdzi naruszenie zakazu określonego w art. 23a uokik.

Status przedsiębiorcy

Bank prowadzi działalność gospodarczą na podstawie wpisu do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego pod nr KRS 14843. Posiada zatem status przedsiębiorcy w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (tekst jedn. Dz. U. z 2016 r., poz. 1829). W konsekwencji dysponuje także statusem przedsiębiorcy na gruncie unormowania art. 4 pkt 1 uokik.

W tym miejscu należy zauważyć, że Bank działa jako następcą prawny Banku BPH S.A. na podstawie art. 531 § 2 k.s.h. w związku z podziałem Banku BPH S.A. w trybie art. 529 § 1 pkt 4 k.s.h., dokonany w dniu 29 listopada 2007 r.

Brak indywidualnego uzgodnienia

W przypadku postępowania w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone Prezes UOKiK nie bada konkretnych stosunków istniejących pomiędzy kontrahentami, ale wzorzec i treść hipotetycznych stosunków, jakie powstałyby pomiędzy Bankiem a potencjalnym konsumentem. Nie ma zatem znaczenia, czy jakaś konkretna umowa była między stronami negocjowana ani nawet czy wzorzec był, czy też nie był zastosowany przy zawieraniu jakiegokolwiek konkretnej umowy. Kontrola ta bowiem obejmuje wzorzec, nie zaś konkretną umowę. Istotny jest zatem fakt, że Bank wprowadził oceniany wzorzec do obrotu poprzez wystąpienie z ofertą zawarcia umowy z jego wykorzystaniem.

Główne świadczenia stron

Za główne świadczenia stron umowy kredytu należy uznać świadczenie kredytodawcy polegające na przekazaniu kwoty kredytu i świadczenie kredytobiorcy polegające na spłacie kwoty kredytu wraz z wynagrodzeniem. W ocenie Prezesa Urzędu, przedmiotowe postanowienia nie określają zatem głównych świadczeń stron. Postanowienia określające zasady ustalania kursu wymiany walut, choć związane z ww. świadczeniami, odnoszą się jedynie do tego, jak ma być ustalana ich wysokość.

Niemniej jednak, należy mieć na uwadze, że kwestionowane klauzule są niejednoznaczne. O ich niejednoznaczności przesądza fakt, że konsumenci - nawet jeśli literalnie rozumieją kwestionowane postanowienia - nie są w stanie ocenić i zweryfikować poprawności wysokości ustalonego przez Bank wynagrodzenia, które ten zastrzeże z tytułu uprawnienia do ustalania kursu wymiany walut.

Sprzeczność z dobrymi obyczajami i rażąco naruszanie interesów konsumenta

W dotychczasowym orzecznictwie dotyczącym uznawania postanowień umowy za niedozwolone kluczowym orzeczeniem, powoływanym w uzasadnieniach wielu późniejszych wyroków, jest wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2005 r., sygn. I CK 832/04 (Lex nr 159111).

Sąd Najwyższy dokonał w nim wykładni art. 385¹ kc wskazując, iż rażąco naruszenie interesów konsumenta oznacza nieusprawiedliwioną dysproporcję praw i obowiązków na jego niekorzyść w określonym stosunku obligacyjnym, natomiast działanie wbrew dobrym obyczajom wyraża się w tworzeniu przez partnera konsumenta takich klauzul umownych, które godzą w równowagę kontraktową tego stosunku. Obie formuły prawne służą do oceny tego, czy standardowe klauzule umowne zawarte we wzorcu umownym przekraczają zakres określone przez ustawodawcę granice rzetelności kontraktowej twórcy wzorca w zakresie kształtowania praw i obowiązków stron konsumenckiego stosunku obligacyjnego. W ujęciu proponowanym przez Sąd Najwyższy, wyznacznikiem dobrych obyczajów jest interes konsumenta w stosunku umownym z przedsiębiorcą. Sprzeczne z dobrymi obyczajami są postanowienia umowne godzące w równowagę kontraktową stron, nierówno rozkładające prawa i obowiązki stron, przy czym ta nierówność ma dotyczyć praw i obowiązków słabszej strony, czyli konsumenta.

Analizowane w niniejszym stanie faktycznym postanowienia mogą przyznawać Bankowi uprawnienie do dowolnego wpływania na wysokość świadczeń ustalonych w umowie. Kursy zarówno kupna, jak i sprzedaży waluty, po których przeliczane są raty kapitałowo-odsetkowe kredytu, określane są każdorazowo w Tabeli kursów sporządzanej przez Bank, przy czym sposób ustalenia tych kursów jest niejasny, a dodatkowo zależy od czynników arbitralnie przyjętych przez Bank. Oznacza to, że w omawianym przypadku przedsiębiorcy została przyznana jednostronna możliwość ustalania kryteriów oddziałujących na wysokość świadczenia stron. W niniejszej sprawie zatem za możliwe naruszenie dobrych obyczajów Prezes UOKiK przyjmuje tworzenie postanowień umownych, które mogą godzić w równowagę kontraktową stron, zaś rażąco naruszenie interesów może polegać na wprowadzeniu daleko idącej dysproporcji praw i obowiązków na niekorzyść konsumenta. W ocenie Prezesa Urzędu, ponoszone przez konsumenta koszty związane z zawarciem i wykonywaniem umowy powinny być oparte na obiektywnych i dostępnych dla konsumenta kryteriach, a sposób ich ustalania musi być możliwy do zweryfikowania przez konsumenta pod kątem prawidłowości.

Stosowane przez Bank kursy walut wyznaczane są na podstawie „rynkowych kursów kupna i sprzedaży walut”. Na wstępie należy zauważyć, że brak jest definicji sformułowania „rynkowe kursy kupna i sprzedaży walut”. Pojęcie to nie znajduje odzwierciedlenia w przepisach prawa ani w innych obiektywnych i dostępnych źródłach informacji. Omawiane wyrażenie pozostawia wątpliwości interpretacyjne. Co prawda w toku postępowania Bank wskazał, że opiera się na kursach walut publikowanych w systemie informacyjnym Thomson-Reuters, jednak w postanowieniu nie zostało sprecyzowane, w którym dokładnie miejscu konsument może znaleźć opublikowane kursy walut obcych

stanowiące źródło ustalania kursów walut w Banku i z jakiego konkretnie serwisu (lub strony internetowej) Bank korzysta. Nie jest również jasne i określone, czy pod pojęciem „system informacyjny Thomson Reuters” rozumieć należy stronę internetową www.reuters.pl, stronę internetową www.reuters.com czy jakiegokolwiek inne źródło danych. Bank posługuje się niejednoznacznym, niezrozumiałym i niejasnym dla konsumentów wyrażeniem.

Konsumenci nie mają możliwości, na podstawie kwestionowanych klauzul, samodzielnego ustalenia, w oparciu o które konkretnie serwisy Bank dokonuje wycień. Nie mogą oni zatem zweryfikować prawdziwości i poprawności danych prezentowanych przez Bank. Rodzi to uzasadnione ryzyko, że kursy dewiz są ustalane przez Bank w arbitralny i nieprzewidywalny dla konsumentów sposób. W ocenie Prezesa Urzędu, Bank ustalając kursy walut obcych, po których przeliczane są raty kapitałowo-odsetkowe kredytu, musi opierać się na obiektywnych, dostępnych i możliwych do zweryfikowania przez konsumenta danych.

Jednocześnie, postanowienia zawarte we wzorcu aneksu nie precyzują, kiedy dokładnie sporządzana i publikowana jest Tabela kursów walut. Z informacji przekazanych przez Bank wynika, że „zgodnie z aktualnymi regulacjami wewnętrznymi, Bank sporządza Tabelę kursową na koniec dnia roboczego - co do zasady około godz. 17, w dniu roboczym poprzedzającym jej publikację, a następnie publikuje ją każdego dnia roboczego przed godziną 8:00”, jednak we wzorcach umowy nie znajdują się postanowienia, które pozwoliłyby ustalić konkretny, dokładny moment sporządzania i publikowania Tabeli. Co więcej, nie jest również określone, w oparciu o dane z której konkretnie godziny Tabela jest sporządzana. W konsekwencji konsumenci nie otrzymują jasnej i jednoznacznej informacji na temat tego, jaka konkretnie liczba Tabel będzie obowiązywać danego dnia oraz o której godzinie będą one publikowane. Co równie istotne, konsumenci nie wiedzą w odpowiednim momencie, w oparciu o które dane zostaną dokonane przeliczenia rat kapitałowo-odsetkowych. Oznacza to, że na mocy kwestionowanej klauzuli Bank przyznaje sobie prawo do ustalania dowolnej liczby Tabel obowiązujących w każdym dniu roboczym w zależności od własnych potrzeb i korzyści. Istnieje więc możliwość, że Bank będzie narzucać konsumentom takie dane, które będą dla niego ekonomicznie najkorzystniejsze. Tym samym, omawiane postanowienie pozwala Bankowi na swobodne i arbitralne kształtowanie wysokości zadłużenia konsumentów.

Co równie istotne, Bank zastrzegł, że „Tabela podstawowych kursów walut sporządzana jest na podstawie rynkowych kursów kupna i sprzedaży walut, przy uwzględnieniu przyjętych przez Bank założeń budżetowych dotyczących dochodów z tytułu różnic kursowych oraz względów konkurencyjności”. Należy mieć na uwadze, że sformułowanie o treści: „założenia budżetowe dotyczące dochodów z tytułu różnic kursowych oraz względów konkurencyjności” jest niejasne, niejednoznaczne i nieokreślone. Przytoczone pojęcie pozostawia wątpliwości interpretacyjne i nie jest dostępne w żadnych obiektywnych źródłach. Rodzi to uzasadnione ryzyko, że czynniki, które Bank uwzględnia przy ustalaniu wysokości kursów walut, są niedostępne i niemożliwe do zweryfikowania przez konsumentów.

Co więcej, zakwestionowane postanowienie wskazuje, że „ustalenie przez Bank podstawowych kursów walut, w zależności od zmiany rynkowych kursów kupna i sprzedaży walut, odbywa się raz lub więcej razy w ciągu dnia roboczego”. Jednocześnie, nigdzie nie zostało sprecyzowane, o jakie zmiany rynkowe kursów kupna i sprzedaży miałyby chodzić. Kwestionowana klauzula pozwala więc Bankowi na dokonanie modyfikacji obowiązującej Tabeli kursów walut w nieprzewidywalnym dla konsumenta momencie. Jednocześnie,

konsument nie ma żadnego wpływu i możliwości reakcji na takie działanie Banku. Należy podkreślić, że analizowane postanowienie może przyznawać Bankowi uprawnienie do dokonywania omawianych zmian Tabeli kursów jedynie w momencie, który będzie najbardziej korzystny ekonomicznie dla Banku. Konsument nie ma przy tym żadnej gwarancji, że w sytuacji odwrotnej - najbardziej korzystnej dla konsumenta - Bank zmodyfikuje obowiązującą Tabelę.

Powyższe może prowadzić do wniosku, że klauzule stosowane przez Bank dotyczące zasad ustalania kursów wymiany walut wskazane w sentencji postanowienia mogą być sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco naruszać interesy konsumentów. Analizowane postanowienia mogą wprowadzać rażącą dysproporcję praw i obowiązków stron, przyznając jedynie jednej z nich uprawnienie do dowolnego ustalania kryteriów wpływających na wysokość świadczeń stron, przy jednoczesnym odebraniu drugiej stronie możliwości do weryfikowania poprawności działania silniejszej strony umowy.

Reasumując, informacje będące w posiadaniu Prezesa Urzędu dają podstawę do przyjęcia, iż stosowane przez Bank postanowienia wzorców umownych opisane w sentencji niniejszego postanowienia, mogą zostać uznane za niedozwolone postanowienia umowne, o których mowa w art. 385¹ § 1 kodeksu cywilnego.

Mając powyższe na uwadze, postanawia się jak w sentencji.

Na niniejsze postanowienie zażalenie nie przysługuje.

Otrzymuje:

1. Bank Polska Kasa Opieki Spółka Akcyjna
ul. Grzybowska 53/57
00-950 Warszawa
2. a/a